

Budget

2024-2027

Sverigedemokraterna
Bollnäs

Inledning.....	3
Bakgrund.....	3
Vision för Bollnäs.....	4
Trygghet.....	4
Jobb och tillväxt.....	4
Välfärd.....	5
Kommunstyrelsen.....	5
Trygghet.....	5
Arbetsmarknadsinsatser och integration.....	6
Näringsliv och företagande.....	7
Barn- och utbildningsnämnden samt Hälsinglands utbildningsförbund.....	8
Grundskolan.....	8
Gymnasieskola och högre utbildning.....	10
Psykisk ohälsa bland unga.....	11
Förskola.....	12
Socialnämnden.....	13
Miljö- och byggnämnden.....	15
Teknik- och fritidsnämnden.....	16
Kulturnämnden.....	16
Förslag till beslut.....	17

Inledning

Ingen kan ha missat det svåra ekonomiska läge som vår kommun befinner sig i. Mångmiljonbelopp saknas både för det innevarande året och för nästkommande år som vi nu lägger budget för. Detta har tvingat fram en rad sparförslag som vi måste ta ställning till. En del av dessa kan vara rimliga eller nödvändiga - satsningar på kringverksamhet och sidoprojekt. Men en del av förslagen gäller nedskärningar på kärnverksamheten. Socialnämnden är lyckligtvis till stor del fredad från detta men desto värre är det för barnen, skolorna, och förskolorna. Stora sparkrav som redan har lett till nedstängning av förskolor och fler planeras. Det är föreslaget att stänga en hel eller delar av en skola i centrala Bollnäs för att bussa eleverna till den Renshammarskolan.

Vår budget är en välfärdsbudget. De stora vinnarna om den skulle vinna fullmäktiges stöd är barnen och de äldre. Vi gör en riktad satsning för att stärka tillvaron för de äldre på våra äldreboenden. De rapporter om missförhållanden som nått oss gör oss väldigt illa berörda. Våra äldreboende ska inte bara vara ett förvar, de ska vara platser som ger värme, gemenskap, och trygghet. Vi vill utöka möjligheten till utevistelse, stärka den sociala tillvaron, och möjliggöra för äldre par att kunna fortsätta bo tillsammans om den ene behöver det stöd som ett särskilt boende innebär.

Vi satsar flera miljoner på att hålla förskolorna öppna. Det må så vara att barnkullarna i Bollnäs minskar i storlek, som vi så ofta får höra från de som vill stänga förskola efter förskola. Men det är ett ypperligt tillfälle att satsa och möjliggöra att vi minskar storleken på barngrupperna. Det skulle möjliggöra att alla barn blir sedda och får en lugnare och tryggare miljö. Iallafall om man vill utveckla välfärden och inte avveckla den.

Vi satsar stort på att bygga en elevhälsa som besitter rätt resurser för att möta våra barn i den allt kallare och stressigare vardag vi lever i. Vi vill se projekt för att ta fram nya metoder för hur man kan stötta elever med olika funktionsvariationer och hur vi kan inspirera de som är särskilt begåvade och lätt tappar drivet. Vi vill anställa en logoped så att kommunen kan erbjuda barn och familjer de dyslexiutredningar som de nekas idag.

Vi i Sverigedemokraterna har länge påtalat vikten av att ta ansvar för ekonomin. I ett sådant läge som vi nu befinner oss i är det extra viktigt. Våra satsningar är fullt finansierade och budgeten är i balans. Det finns pengar i vår gemensamma skattkista. Nästan två och en halv miljard. Men väljer man att lägga pengarna på skrytprojekt och sidointressen så räcker inte pengarna till det som är kärnuppdraget: den kommunala välfärden.

Vi i Sverigedemokraterna Bollnäs har en ambition om att utveckla hela Bollnäs kommun och vår välfärd. Med politisk vilja och politiskt mod kan vi göra de prioriteringar som krävs för att leverera en stabil välfärd i en svajig tid. Så tar vi ansvar för Bollnäs kommun.

Jonatan Hölzgen, oppositionsråd
Sverigedemokraterna Bollnäs

Bakgrund

Den inbromsande ekonomin och inflationen slår hårt mot Bollnäs kommun. Detta året kommer kommunen att ha ett underskott på omkring 70 miljoner kronor och i den budget vi nu lägger så är utgångsläget en saknad av 104 miljoner kronor. Socialdemokraterna och den tidigare kommunledningen har valt att i flera år nedprioritera nödvändiga investeringar på underhåll som leder till att kostnaderna ökar på sikt. Denna ökade kostnad för underhåll leder till att de pengar som borde ha gått till äldreomsorgen eller skolan istället måste gå till att rusta upp lokaler, ny utrustning, och så vidare. Kostnaden för detta är liten till att börja med, men sedan växer det allt snabbare och ganska snart står man där med hiskeliga summor som behövs för att akut laga något som är på väg att ge upp. Det är i det läget vi är nu, och för att klara av de investeringar som nämnderna har äskat pengar till skulle kommunen behöva låna upp sig till 800 miljoner kronor.

På lån behöver man även betala ränta. Alla som har ett bolån har nog stenhårt följt debatten om räntehöjningar, för att man förstår hur viktigt det är och hur snabbt en höjd ränta kan påverka ens ekonomi. För Bollnäs kommun är det samma sak, och skulle kommunen behöva låna upp 900 miljoner kronor så skulle en ränta på 5% innebära en kostnad på 45 miljoner kronor årligen. Det kan jämföras med det nya planerade äldreboendet med 35 platser som kostar 22 miljoner kronor årligen. Lånen ska en vacker dag även betalas tillbaka. Skulle vi årligen amortera motsvarande kommunens historiska överskottsmål på en procent så blir kommunen skuldfri först år 2071.

De ökade investeringarna leder också till att kapital- och driftskostnaderna ökar och således dräneras driftsbudgeten och de kommunala verksamheterna. För 2024 kommer 44 miljoner att reserveras till dessa, för att stiga till 55 miljoner för år 2026 och framåt. På grund av dessa ökade kostnader kommer kommunen inte klara av att bedriva den verksamheten som bedrivs idag och samtidigt hålla budgeten. Effektiviseringar på totalt 59 miljoner kronor krävs för att uppnå det lagstadgade balanskravet. Här har Sverigedemokraterna Bollnäs tillsammans med Kristdemokraterna Bollnäs och Sjukvårdspartiet Bollnäs presenterat ett omfattande sparprogram för kommunens investeringar, som kan ses i investeringsbudgeten.

Att få in nya skattebetalare är helt avgörande om vi ska kunna hålla uppe kvaliteten i välfärden. Risker är annars att vi får se alltför stora effektiviseringar som egentligen blir en omskrivning för minskade anslag. Ser vi på nettokostnadsavvikelser gör kommunen redan mycket för att hålla nere sina kostnader och utrymmet för att spara är inte oändligt. Det börjar skönjas en kritisk gräns. Därför behövs ett politiskt styre som långsiktigt kan stabilisera ekonomin och sluta göra kortsiktiga, direkt ansvarslösa, prioriteringar

Vision för Bollnäs

Det är svårt att känna sig nöjd med hur vår kommun styrs. Otryggheten breder ut sig och påverkar invånarna allt mer. Ekonomin har missköts under många år, vilket skapar svårigheter för kommunen i den lågkonjunktur vi nu befinner oss i. De äldre och sköra får inte

tillräckligt bra vård och omsorg och för många elever i skolan misslyckas med att nå målen. Dessutom präglas kommunen av en hög arbetslöshet och "brain drain"- utflyttning av unga akademiker.

Trygghet

Ingen kan ha undgått den negativa utveckling som vi sett i kommunen. Situationen på Resecentrum är fortsatt negativ, med stor förekomst av våld, övergrepp, och skadegörelse. Sverigedemokraterna har länge påtalat vikten av att sätta in åtgärder för att öka tryggheten. Detta har viftats bort av den tidigare majoriteten men ändå valde de att öppna ett trygghetscentrum i Bollnäs. Sverigedemokraternas politik visar sig gång på gång leda vägen för andra partier.

Vi ser det som självklart att inte bara ingripa när det redan gått för långt. Därför vill vi ha frivilliga drogtestar i skolan, kameraövervakning på strategiska platser i kommunen, fortsätta jobba med stadsmiljö och belysningsfrågor samt kommunala ordningsvakter.

Kommunen måste jobba med breda perspektiv där förebyggande insatser är självklara men där också insatser för att stävja antisociala och kriminella individers framfart prioriteras. De upplopp vi sett i Sverige på senare tid visar att grundproblemen ligger under ytan och måste hanteras.

Vi ska också satsa på åtgärder som minskar dräneringen av våra välfärdssystem. Genom att kommunen visar att vi inte accepterar fusk, finns en bättre förutsättning för att långsiktigt stävja detta.

Jobb och tillväxt

Nästan 5000 jobb i vår kommun finns inom småföretagen. Över 350 miljoner kronor i skatteintäkter kommer varje år från dessa småföretag. En kommun behöver ett livskraftigt näringsliv för att stärka skatteunderlaget, få fler i arbete, och skapa tillväxt. Det är detta underlag som i sin tur finansierar välfärden i kommunen. Att stärka näringslivet, och genom detta minska arbetslösheten, är därför centralt. Kommunen ska agera möjliggörare och inte bromskloss för näringslivet. Regelkrångel ska förenklas, myndighetsutövningen gentemot företagen ska ske i dialog och inte för att straffa, och privata näringsidkare ska få större möjligheter att delta i fler verksamheter.

Vi behöver en stabilitet för att klara av välfärdsuppdraget. Det innebär att många kostnader som idag ligger på kommunen och inte ses som absolut nödvändigt måste bort till förmån för välfärd. Dessutom måste pengarnas nytta utvärderas. Hur effektivt jobbar respektive nämnd? Hur ser det förebyggande arbetet ut? Många frågor behöver svar innan vi kan skapa ett grundfundament att jobba vidare från. Nuvarande utveckling kommer inte att vara hållbar.

Välfärd

Välfärden och de kommunala kärnuppgifterna är det som ett kommunalt styre måste prioritera högst. Hela existensberättigandet för en kommun är den service och välfärd som den erbjuder invånarna.

När det kommer till kommunen så kan man titta på hur det sittande styret prioriterat sina investeringar för att få en ledtråd till varför det inte fungerar tillfredsställande. Inom kultur och fritidsverksamheten har den tidigare majoriteten investerat 407 kronor per invånare under 2020, men endast 82 kronor för vård och omsorg. Det var ännu större skillnad 2019. Att då samtidigt ha en socialnämnd som har gått 20-30 miljoner back är inget annat än vanskötsel.

Det går inte att fortsätta på detta sätt. Nu måste vi se till att prioritera vår äldreomsorg. Det innebär resurser som kommer både de äldre och personalen till del.

Om kommunen ska kunna utvecklas och växa behöver vi också främja högre utbildning och framförallt att människor som vill läsa vidare ska kunna ges goda förutsättningar att bo kvar och studera på distans. Som ett led i detta vill Sverigedemokraterna att nya lokaler ska frigöras för högre studier. De som läser på distans får en samlingspunkt, gemenskap och ett forum som de kan nyttja. Den sociala aspekten av detta kan inte underskattas. Kombinerat med detta ska kommunen jobba för att fler utbildningar ska kunna ges på distans – så att fler Bollnäsbor kan bo kvar i kommunen när man studerar.

Kommunstyrelsen

Trygghet

Kommunen behöver sätta in en rad åtgärder för att motverka kriminalitet. En åtgärd som vi föreslår är kameraövervakning på särskilt otrygga platser. Det leder till en avskräckande effekt för gärningsmän och ökar samtidigt tryggheten för medborgarna.

Sverigedemokraterna vill i samråd med polisen lokalisera lämpliga platser för kameraövervakning. Ett andra område vi vill satsa på är ordningsvakter. Genom att anställa ordningsvakter kan vi skapa en bättre miljö för kommuninvånarna så att de känner en större trygghet i det offentliga rummet.

Vi vill även stötta ideella organisationer som kvinnojourerna och Brottsofferjouren i deras ack så viktiga arbete. De eldsjälarna som är engagerade där gör ett ovärderligt arbete som kommunen ofta har svårt att göra själv.

- Kommunen bör samarbeta med polisen för att möjliggöra för kommunala ordningsvakter och så kallade Paragraf 3-områden, där ordningsvakter förordnas av polisen för att agera trygghetsskapande.
- Kommunen ska i större utsträckning använda sig av trygghetsskapande kameraövervakning för att förhindra och beivra brottslighet.

- En nolltolerans mot klotter bör anammas för att motverka den skadegörelse som visar på en bristande respekt för vårt gemensamma. Klotter ska saneras snarast möjligt.
- Ett tiggeriförbud ska införas, följas upp, och utvärderas för att säkerställa tillfredsställande effekt.
- Stödet till kvinnojourer ska öka.
- Stödet till Brottsofferjouren ska öka.
- Kommunen ska vidta starkare åtgärder för att förhindra hedersförtryck. Särskilda utbildningsinsatser ska riktas till personal och en handlingsplan tas fram och utvärderas.

Arbetsmarknadsinsatser och integration

Kriget i Ukraina har återaktualiserat frågan om kommunens förmåga att ta emot och etablera de som söker sig till vår kommun. Tidigare integrationsarbete har milt sagt varit ett misslyckande. Bollnäs kommun har Sveriges högsta arbetslöshet bland utrikes födda. Långtidsarbetslösheten i Bollnäs bland de födda i Sverige är 2,1%, medan samma siffra för utrikes födda är 16,2%. Det är av yttersta vikt att kommunen är tydlig med vad som förväntas av de som kommer hit, och lägger om politiken till en kravbaserad integrationspolitik. Den naiva tron på att det inte går att ställa krav har uppenbarligen inte fungerat.

Målet med flyktingpolitiken är inte, och kan inte vara, att alla som flyr permanent ska bosätta sig på sin skyddsort. Det är därför som FN:s flyktingorgan UNHCR har ett program för återvandring, och därför som den tidigare regeringen inledde det förberedande arbetet för en eventuell framtida återvandring av flyktingar från Ukraina. Många av de länder som tidigare flyktingvägar har kommit ifrån har nu stabiliserats och situationen förbättrats. För att underlätta för människor att återvända till sina hemländer och för att frigöra resurser till de som nu flyr kriget i Ukraina så bör arbetsmarknadsenheten arbeta med att stötta före detta flyktingar i sin återvandring.

- Arbetsmarknadsenheten ska anställa en tjänsteman som arbetar med stöd till de som vill återvända, exempelvis genom att hjälpa till med att tolka regler, söka återvändningsstöd, etablera kontakter i hemlandet, bistå med resehandlingar, etc.
- Vid praktik inom ramen för Arbetsmarknadsenhetens verksamhet, som sker i verksamheter där anställning i övrigt skulle kräva utdrag ur belastningsregistret, ska motsvarande krav ställas.
- Integrationsplikt ska införas, där en individuell integrationsplan med krav på efterlevnad upprättas tidigt i etableringsprocessen.
- Kostnaderna för SFI ska minska genom en ökad samordning med andra integrationsaktiviteter och minskade återinskrivningar.

Näringsliv och företagande

362 miljoner kronor. Så mycket av de kommunala skatteintäkterna kommer från

småföretagen. Nästan 5000 jobb i Bollnäs finns i småföretagen. Det är 41% av alla arbetstillfällen i hela kommunen. Socialdemokraterna väljer att göra precis allt för att få hit en statlig myndighet. Man bygger ett Resecentrum för 70 miljoner kronor, förbereder flera detaljplaner, uppvaktar ministrar, och så vidare. Tänk om man lade samma kraft på att underlätta för småföretagen.

Vi i Sverigedemokraterna vill att Bollnäs Kommun ska agera möjliggörare för privata krafter och att arbetet med näringslivsfrågor ska präglas av dialog. Vi vill införa den så kallade Rättviksmodellen i tillsynsprocesserna, med efterhandsdebitering som norm och en serviceinriktad myndighetsutövning. Vi vet att företagare vill göra rätt för sig, och uppstår det ett misstag bör kommunen erbjuda en chans att rätta till problem som uppstår och inte omedelbart utdela viten.

När en kommun väljer att konkurrera mot privata företag så uppstår det en snedvriden konkurrens. Kommunen har ofta helt andra förutsättningar. Ett exempel är där de kommunala gymmen erbjuder medlemskap med både tillgång till gym och simhall - något som är omöjligt för privata gymägare att erbjuda. Det är för Sverigedemokraterna helt oförståeligt varför kommunen överhuvudtaget ska driva egna gym, och denna unkna socialism ska avskaffas snarast möjligt.

Upphandlingsprocessen är otroligt viktig för våra lokala företag. Kommunen bör använda upphandlingar på ett sätt som gynnar det lokala näringslivet och inte de stora företagsjättarna. Det kan handla om att använda sig av strategisk direktupphandling riktad mot lokala företag eller om att dela upp större kontrakt i mindre delar så att fler företag får möjlighet att delta.

Turismen är ett område som många nya företag i Bollnäs verkar inom. För att förbättra besöksnäringens förutsättningar ska ansvaret för turismfrågorna gå från att vara organiserat under Kulturenheten till att vara organiserat under Näringslivs- och utvecklingskontoret.

Den så kallade Rättviksmodellen ska införas i kommunens tillsynsprocesser, där efterhandsdebitering är norm och där tillsynen sker med dialog i en serviceinriktad myndighetsutövning.

- Utred möjligheterna för en större samordning i tillsynsarbetet.
- För att förbättra besöksnäringens förutsättningar ska ansvaret för turismfrågor gå från att vara organiserat under kulturenheten till att vara organiserat under näringslivs- och utvecklingskontoret.
- Möjligheterna för mindre företag att delta i kommunala upphandlingar behöver stärkas.
- För att kommunens orättvisa konkurrens med privata aktörer inom gymbranschen ska upphöra, måste kommunen sluta att driva gym i kommunal regi.
- Kommunen ska se över regelverk och bestämmelser i syfte att minska den administrativa bördan på företagen.
- Avgifter för tillsyn, tillstånd, och bygglov ska ses över för att minska tröskeleffekter som kan verka hämmande för näringslivet.
- För att inte lägga hinder för företagande ska kommunen inta ett tillåtande förhållningssätt vid tillståndsprövning.

- Cityhandeln måste värnas genom att bevara och stärka Bollnäs centrums attraktivitet som handelsplats, detta exempelvis genom att säkerställa goda parkeringsmöjligheter och genom att ta ett handelsperspektiv i planarbetet.
- Kommunen ska möjliggöra för privata aktörer att delta inom fler verksamhetsområden, exempelvis äldreomsorgen.
- Kommunen bör utreda alternativa driftsformer för Bollnäs Simhall, där ett stort kundunderlag finns.
- Kommunens arbete med näringslivsfrågor ska präglas av dialog och en vilja till att agera möjliggörare för privata krafter.
- Det är inte en kommunal angelägenhet att driva folkpark, Långnäsparken bör därför drivas av en privat aktör, inte av Bollnäs kommun.

Barn- och utbildningsnämnden samt Hälsinglands utbildningsförbund

Skolan och förskolan är det viktigaste verktyg vi har för att ge våra barn och ungdomar de verktyg de behöver för att kunna ta plats i samhället och i vuxenlivet som starka individer med resurser och möjligheter att ta sig an de drömmar de bär. I vår budget satsar vi mest av allt på just detta. Det är därför beklämmande att det från Socialdemokraterna, Moderaterna, och Centerpartiet är just barnen och utbildningen man skär ner på. Inte en enda satsning presenteras i deras budget. Istället så är det nedskärning på nedskärning som föreslås.

Förskolor stängs igen i rasande takt. Trots att man har underlag på att beslutet kommer att resultera i ett underskott på över hundra platser i Bollnäs tätort. Man föreslår att stänga hela eller delar av en låg- och mellanstadieskola men vägrar specificera vilken. Istället ska man i integrationssyfte busa elever från en skola till en annan. Vi Sverigedemokrater motsätter oss att besparingar och nedskärningar ska ske på skolorna och förskolorna. Istället vill vi satsa för att ge våra barn en sån bra start i livet som möjligt.

Grundskolan

För att kunna konkurrera på framtidens arbetsmarknad krävs idag allt oftare en högre utbildning. Definitivt är en fullföljd gymnasieutbildning nödvändig för de allra flesta jobb. Vi är idag i en situation där stora grupper befinner sig utanför både arbetsmarknaden och det svenska samhället - då är skolan central. Därför är det också viktigt att alla elever dels når kunskapsmålen men också får utvecklas utifrån sin förmåga. Den svenska skolan har överlag försämrats drastiskt. Kunskapsresultaten är betydligt lägre idag jämfört med början på 90-talet. Jämfört med många andra länder har vi sämre resultat idag, utifrån en internationell jämförelse. Färre elever når toppresultat och segregationen breder ut sig. Andelen elever med mycket bristfälliga kunskaper ökar samtidigt.

Bakom alla problem växer ojämlikheten fram och bristen på utbildade lärare tilltar. Bakgrunden till denna övergripande problematik är komplex med kommunalisering av skolan, stor flyktinginvandring från studiesvaga länder, minskad respekt för läraryrket och otydligheter i lärarnas arbetsbeskrivningar. Bollnäs har en historik hos Förvaltningsrätten där

man tvingats betala pengar till staten efter att skolinspektionen larmat om brister som sedan inte åtgärdats. Eftersom frågorna har rört otrygghet och kränkande särbehandling är det ett tecken på att något i kommunen är allvarligt fel. För att vända trenden måste ordning och reda i klassrummen uppnås. Skolan skall även fungera som en naturlig förmedlare av respekt för andras åsikter och demokrati. Även etiska och moraliska frågor måste ges ett större utrymme än idag. Alla ska vara trygga och bemötas av respekt, elev som lärare.

Alla lärare ska kunna fokusera på sitt uppdrag att vara just lärare. Administrativt betungande uppgifter bör lämnas över till renodlade administratörer. Arbetsbeskrivningarna för lärarna ska vara tydliga och avgränsa arbetsuppgifterna på ett bättre sätt än idag. Detta kommer leda till att lärarna har mer tid att lägga på att undervisa.

Respekten för lärarnas auktoritet måste bli bättre. Att ha lärare som är rädda för elever är ohållbart. Det ska heller inte tolereras att några få elever kan förstöra undervisningen för flertalet andra. Som expert inom sitt yrke ska lärarens kompetens tillvaratas. De missnöjen som hörs från lärarkåren måste tas på allvar. Lärarförbundet har bland annat larmat om att många lämnar eller undviker yrket på grund av en sämre arbetsmiljö och låga löner. Fler icke studievana elever till följd av invandringen har gjort arbetet än mer ansträngt för lärarna. Ordning och uppförande i skolmiljön måste därför prioriteras. En trygg och harmonisk miljö ger bättre skolresultat och attraherar fler till läraryrket.

Rektorerna har en nyckelroll i skolan och de måste ges tillräckliga resurser för att kunna utföra sitt uppdrag på bästa sätt. Huvudsakliga inriktningen skall vara ledning och utveckling av skolan. Inte att vända papper. De ska i och med detta ges större eget utrymme i vad och hur saker ska göras för att förbättra resultaten i skolan.

Sammantaget behöver läraryrket i Bollnäs förbättras genom dels ökade löner men främst ökade möjligheter i sin profession. Detsamma gäller rektorerna som också ska ges en tydligare ledande roll i utvecklingen av skolan.

Alla barn har rätt att få de bästa förutsättningarna till att lära sig svenska. Så är inte fallet idag på grund av modersmålsundervisningen. Forskning från Danmark visar att modersmålsundervisningen inte har någon positiv inverkan på elevers studieresultat. Ändå så lägger kommunen mer pengar än vad lagen kräver på detta område. Vi vill att kommunen endast ska erbjuda den modersmålsundervisning som är lagstadgad. Därtill kan en ökad samordning med andra kommuner kring modersmålsundervisningen i språk med få utövare leda till stora effektiviseringar. Resurserna ska gå till att lyfta kunskaperna i svenska språket.

Ordningskontrakt med uppförandekod ska användas inom högstadiet och gymnasiet för att förtydliga de förväntningar som finns på elever gällande gott uppförande i skolmiljö.

- Vi motsätter oss alla former av bussning och i synnerhet förslaget att stänga hela eller delar av skolor för att busa elever till den nya Renshammarskolan.
- Tillsammans med rektorerna ska kommunen verka för ett förbud mot mobiltelefoner under lektionstid då det inte i enskilda fall finns skäl däremot.
- Lärarnas auktoritet i klassrummen ska stärkas.

- Lärarassistenter ska anställas för att minska den administrativa börda som ligger på lärarna.
- Ett förslag om jourklasser ska framarbetas för att erbjuda mer stöd till elever med särskilda behov av stöttning och ordning.
- Fysisk aktivitet, exempelvis en promenad eller lek med rörelse, ska schemaläggas varje dag.
- Personalen i skolorna ska stärkas i sin förmåga att upptäcka tecken på att elever är utsatta för hedersförtryck utanför skolan. En handlingsplan ska också tas fram som beskriver hur man som anställd ska agera när man kommer i kontakt med någon man misstänker kan vara utsatt för hedersförtryck.
- Kostnaderna för modersmålsundervisning ska minska genom ökad samordning både inom kommunen såväl som med andra kommuner i Hälsingland. Digitala lösningar kan användas för att erbjuda modersmålsundervisning i de språk där få är berättigade modersmålsundervisning.
- Inget ritualsaktat kött ska erbjudas i kommunens verksamheter.

Gymnasieskola och högre utbildning

Idag är en avslutad gymnasieutbildning närmast ett krav för att kunna konkurrera om ett arbete. Därför är det ett misslyckande att det finns elever som lämnar grundskolan utan fullständiga betyg och/eller utan möjlighet att nå behörighet till ett gymnasieprogram. Detta gällde för var femte elev under 2020 i kommunen.

Alla elever ska ges en utbildning som bäst passar dennes förutsättningar. Det behövs en bättre förståelse kring att inte alla delar ett mål att nå en högre akademisk examen och istället kan ges möjlighet till en praktisk utbildning. Därför är de praktiska utbildningarna, som är dyrare, extremt värdefulla då de dels fyller ett behov på marknaden och dels fångar upp många elever som annars riskerar att tröttna och hoppa av skolan. Vi vill istället se över möjligheten till 2 åriga program som är rent praktiska och yrkesinriktade. Möjligheten att lägga på ett tredje år ska finnas för att inte stänga dörrar för individen.

För att klara av att anpassa oss till den nya kunskapsekonomin så behöver vi även stärka Bollnäs ställning när det kommer till andelen högutbildade. Det finns inte en enda högskola i Hälsingland idag. Istället finns det möjlighet till viss distansundervisning via Bollnäs Lärcentrum. Läser man en högskoleutbildning via Lärcentrum så delar man idag lokaler både med SFI och Torsbergsgymnasiet. Vi tror att man kan få fler att välja att utbilda sig vidare genom att höja statusen på att studera. Då är det viktigt att skapa en miljö som känns studentikos och prestigefylld. Därför bör vi utveckla Bollnäs Lärcentrum till ett "Campus Bollnäs".

Att företag har svårt att hitta rätt kompetens trots att det råder massarbetslöshet visar på en svag matchning mellan utbildningar och arbetsmarknaden. För att kunna säkra upp en god näringslivsutveckling behöver det ske en kraftigt ökad samverkan med näringslivet.

- Kommunen ska verka via Hälsinglands utbildningsförbund för att öka tillgången på yrkesförberedande gymnasieprogram.

- Möjligheterna till högre studier ska stärkas genom att utveckla Bollnäs Lärcentrums samarbete med högskolor och utöka bredden av de högskoleprogram som erbjuds.
- Statusen på Bollnäs Lärcentrum ska stärkas genom etableringen av ett "Campus Bollnäs", med egna och större lokaler. Lokalerna delas idag med bland annat SFI-utbildningen och Torsbergsgymnasiet.
- Samarbetet mellan utbildningarna och företagen ska stärkas.

Psykisk ohälsa bland unga

Den ökning av mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap vi sett i skolan måste brytas. Det är ett politiskt ansvar som de etablerade partierna inte har tagit. Det är inte enbart en ekonomisk fråga utan också en förskjutning och acceptans av destruktiva attityder, minskat stöd och mandat för lärarnas auktoritet och en, av många påhejad, allmän degradering av vår kultur och nationella sammanhållning. Skolan kan hjälpa till att motverka segregation, splittring och utanförskap genom att förmedla en positiv hållning till traditioner, värderingar, och språk i Sverige.

I de fall där elever har behov av särskilt utmanande undervisning ska detta kunna erbjudas. På samma sätt ska en jourklass kunna erbjudas för de som har sociala problem och således inte klarar av en vanlig undervisning. Dessa ska istället, utan att påverka övriga skötsamma elevers studiemiljö, erbjudas särskilt stöd i jourklassen.

Det är tyvärr allt fler barn och unga i Sverige som lider av psykisk ohälsa. Nästan hälften av alla 15 åringar idag upplever att de har någon form av psykiska besvär.

Folkhälsomyndigheten har pekat ut brister i skolans funktion som en orsak till ökningen, tillsammans med de ökade kraven på arbetsmarknaden. Detta visar att den svenska skolan behöver stärkas, men utöver detta omfattande reformarbete behöver vi en utbyggd elevhälsa som klarar av att ta hand om de unga som mår dåligt. Att satsa på elevhälsan i Bollnäs ser Sverigedemokraterna som en stor vinst i långa loppet. De elever som på grund av psykisk ohälsa hoppar av eller hamnar efter i skolan kostar samhället enorma resurser, för

att inte tala om det mänskliga lidande som uppstår för individen. Om vi ska kunna ha ett samhälle där alla får chansen att slutföra sin skolgång och nå sin potential måste också ett adekvat skyddsnät finnas till hands under resans gång. I vuxen ålder är psykisk ohälsa en av de vanligaste orsakerna till långtidssjukskrivningar. Det är viktigt att se till att unga som drabbas av denna ohälsa får en bra start i livet så att de kan tillgodose sig sina studier. Elevhälsan måste därför stärkas.

Som en del av jämställdhetsuppdraget i skolan skall all form av hedersproblematik, förtryck och rasism bekämpas. Kunskapen hos personalen ska vara hög och området ska prioriteras genom att systematiskt upptäcka, förhindra och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. All rasism skall förebyggas och tas på största allvar - oavsett bakgrund på den utsatta.

Ofta kan elever med särskilda behov, exempelvis neuropsykiatriska funktionsvariationer, klara av att gå i en ordinarie klass. När detta inte fungerar så är det bästa för eleven att den erbjuds undervisning i en mindre grupp. Bollnäs har tidigare kritiserats och tilldelats vite av Skolinspektionen för brister i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Det är inget annat

än en skandal. Bollnäs kommun behöver anslå mer resurser som gör stödet bättre för dessa elever. Kostnaden för samhället om de faller bort tidigt blir betydligt högre.

- Rastvakter ska anställas för att öka tryggheten och motverka kränkande behandling på skolgårdarna.
- Riktade insatser ska sättas in mot de skolor som sticker ut i statistiken gällande kränkande behandling.
- En digital kuratorstjänst ska införas på prov för att öka möjligheterna för elevhälsan att nå alla elever.
- En haveriutredning ska tillsättas efter varje självmord för att ta reda på var samhället har brustit i stödåtgärder.
- En utredning ska göras för att undersöka skolans förbättringspotential när det kommer till stöd för personer med neuropsykiatriska funktionsvariationer som ADHD eller autism.
- En utredning ska göras för att undersöka hur skolan kan fånga upp, stötta, och utmana särskilt särbegåvade elever i sitt lärande.
- Kommunen ska uppmontra samverkan med polisen för att med narkotikahundar upptäcka och motverka narkotikamissbruk i skolan.

Förskola

Sverigedemokraterna Bollnäs motsätter sig de beslutade nedläggningarna av förskolor. Nedläggningarna motiveras med att antalet födda barn minskar. Visserligen minskar årskullarna, men redan idag har vi för stora barngrupper i Bollnäs kommun. Över hälften av barngrupperna är för stora och i den av majoriteten antagna lokalförsörjningsplanen så planerar man att ha grupper på 17 barn, vilket ligger över skolverkets rekommendationer om max 15 barn. I detta läge väljer vi att satsa för att hålla förskolorna öppna och hålla kvar personalen. På så vis kan vi minska storleken på barngrupperna i Bollnäs.

Det är i nuläget svårt att få tag på utbildad personal till förskolan. Även om det givetvis finns mycket duktiga personer som saknar relevant utbildning så menar vi att det är viktigt att vi aldrig börjar tumma på kvalitén och att den pedagogiska utbildningen är väldigt viktig att ha med sig i bagaget. Siffror för 2019 visar att kommunen ligger bra till jämfört med snittet i Sverige när det kommer till andel med förskollärlärolegitimation. Vi måste fortsätta att sträva efter en god arbetsmiljö för de anställda. Risken finns annars att verksamheten försämras och personalen börjar söka sig till andra kommuner.

Precis som för de som jobbar inom äldreomsorgen vill vi erbjuda arbetskläder till de som jobbar inom förskolan. Många mansdominerade yrken har idag arbetskläder och vi ser det som en självklarhet ur ett jämställdhetsperspektiv, och givetvis praktiskt perspektiv, att arbetskläder ska finnas till hands. Det kan också vara en extra morot för att få fler att vilja jobba inom Bollnäs förskolor.

- Vi motsätter oss nedläggningen av förskolor.
- Precis som för de som jobbar inom äldreomsorgen ska arbetskläder erbjudas till de som arbetar inom förskolan.
- Storleken på barngrupperna i förskolan ska minska. Idag är 53% av barngrupperna i

Bollnäs kommun större än vad riktlinjerna rekommenderar.

- Behovet av ett nattis i Kilafors och Rengsjö ska utredas, och om behovet finns ska nattisverksamhet startas i dessa kommundelar.

Socialnämnden

Livet är en resa som innebär olika utmaningar. Det är viktigt att vi har en socialnämnd som kan erbjuda stöd för individer med funktionsvariationer, stödja familjer i svåra situationer, och vårda våra äldre.

Att kommunens förmåga att erbjuda den omsorg som invånarna förtjänar och har rätt till har börjat krackelera är tydligt i och med den kris inom äldreomsorgen som har rapporterats i tidningarna. Personalen är utsliten och går på knäna, arbetsmiljön är ohållbar, och bristen på särskilda boendeplatser leder till en enorm belastning på hemtjänsten. Arbetsvillkoren måste förbättras, lönerna måste höjas, och antalet platser öka.

Vi Sverigedemokrater motsätter oss ofrivilligt delade turer. Personal som pressas till sitt yttersta, uteblivna frukostar och raster, avbrutna semestrar och långa nattpass måste förpassas till historien. Arbetsmiljön måste förbättras om vi samtidigt ska kunna attrahera ny kompetent personal och hålla en hög kvalitet i verksamheterna.

Den lösningen som har levererats till äldreomsorgen för att råda bot på just delade turer är att införa långpass. Det kan fungera bra för vissa, men för andra blir det en suboptimal lösning. Vi vill istället se en ökad flexibilitet kring hur man schemalägger och hur passen ser ut. En sådan flexibilitet bör syfta till att hålla nere förekomsten av långpass och delade turer, men där det likväl behövs så bör den enskilde medarbetaren ha ett större inflytande kring hur man arbetar. Väljer man att arbeta en delad tur istället för ett långpass så bör de ske enligt den så kallade söderhamnsmodellen, där delade turer är frivilliga och man även får en skälig ersättning för tiden mellan de två passen.

Idag finns det politiska beslut om att alla ska arbeta heltid, oavsett önskemål. Det kallas heltid som norm. Självklart ska heltid erbjudas till de som önskar det, men utformningen av besluten leder till ibland orimliga situationer. För det första så gäller det de som faktiskt vill arbeta deltid. Det kan vara för att få livspusslet att gå ihop, för att det är det man mäktar med just då, eller av vilken personlig anledning som helst. Dessa får kämpa och bråka för att ens få rätt att arbeta deltid. Det gäller även visstidsanställda, som får vara anställda på deltid. En enhet kan ha anställt en person på visstid på 50% för att fylla upp ett glapp, men när den personen sedan har arbetat tillräckligt för att få en tillsvidareanställning enligt LAS så måste den personen enligt kommunens regler få en heltidsanställning. För att helt enkelt få ekonomin att gå ihop så väljer vissa enheter då att inte ge denne anställda några fler pass, trots att de kan och vill arbeta och bidra till välfärden. I andra fall så finns det enheter som har anställt fler personer än vad som faktiskt behövs i verksamheten. För att nå en sund ekonomi och för att ta tillvara på den kompetens som finns i kommunen idag bör en ökad flexibilitet kring arbetstider införas.

Idag lider nästan var femte äldre person av psykisk ohälsa. Samtidigt är det ofta som de inte

får hjälp genom den psykiatriska specialistvården. Vi vill underlätta för de äldre i kommunen genom att anställa en äldrekurator. Det kan vara ett gott komplement till primärvården som gör att fler äldre tar steget och söker hjälp.

Människor med olika funktionsvariationer ska ges det fulla stöd som de har rätt till enligt socialtjänstlagen. Målet är att den sociala och ekonomiska tryggheten ska vara hög även för denna grupp. Meningsfulla sysselsättningar och bra boenden med möjlighet till särskilt stöd ska finnas. Det handlar om att alla individer ska kunna nå sin fulla potential och kunna njuta av ett rikt liv.

Fusk, ofta organiserat sådant, förekommer idag över hela Sverige. Försörjningsstödet är ett område som måste skyddas från dränering av kriminella. Vi ser det därför som positivt att staten nu inrättar en utbetalningsmyndighet som ska granska utbetalningar ur välfärdssystemen. Detta ser vi som nödvändigt även i Bollnäs. Vi behöver alla pengar vi har och kan inte låta dem komma kriminella till del.

Om utanförskapet ska kunna brytas måste vi också få bort de hinder som ligger till grund för att bli en del av det svenska samhället. Passivitet eller kulturella normer får aldrig stå i vägen för målet att integreras. Därför vill vi villkora försörjningsstödet så att incitamenten att delta på aktiviteter, så som att lära sig svenska språket, ska vara högre än idag. Det blir en form av integrationsplikt för mottagaren av bidrag som minskar risken för utanförskap.

- En äldrekurator ska anställas för att motverka den psykiska ohälsan bland äldre.
- Söderhamnsmodellen, vilket innebär att delade turer är frivilliga och ersättning utgår även för tiden mellan pass, ska införas
- En särskild lönesatsning för personal inom äldreomsorgen ska genomföras med snitt 1000 kronor mer i lön. Bollnäs kommun ligger idag på plats 283 av 290 när det gäller undersköterskors löner.
- En utredning ska göras för att ta reda på möjligheter till att öka personalens inflytande över schemasättningen.
- Öka flexibiliteten för anställda och chefer kring arbetstid och schemaläggning.
- Fler särskilda boenden ska byggas för att säkerställa att vi har en äldreomsorg som lever upp till de faktiska behov som finns. Idag får Bollnäs kommun viten för att flera personer har väntat olagligt länge på en plats på ett särskilt boende. Bristen på särskilda boenden leder också till en ökad belastning på hemtjänsten, vilket var anledningen till att Sverigedemokraterna var det enda partiet som röstade nej till nedläggningen av Hamrelund.
- Fler platser på trygghetsboenden ska tillgängliggöras.
- Kommunen ska vara öppen och tacksam inför det faktum att privata intressenter vill bedriva verksamhet inom äldreomsorgen i vår kommun.
- En utredning gällande eventuell övermedicinering ska göras för att säkerställa bästa möjliga vård.
- Personalen ska i högre utsträckning erbjudas möjlighet att delta i gemensamma måltider tillsammans med boende.
- Åtgärder ska vidtas för att säkerställa att utdrag ur belastningsregistret alltid sker i samband med nyanställningar inom äldreomsorgen.

- En handläggare ska anställas för att arbeta med att identifiera och förebygga felaktiga utbetalningar inom det kommunala bidragssystemet.
- I de fall en felaktig utbetalning upptäcks och uppsåt till bidragsfusk misstänks ska kommunen alltid upprätta en polisanmälan.
- Prövning och beräkning av försörjningsstöd ska inte göras mer generös än vad en restriktiv tolkning av gällande lagstiftning medger.
- Att bryta mot den integrationsplikt som vi vill införa ska, inom lagens gränser, leda till ett minskat försörjningsstöd. Den typen av kravbaserad integrationspolitik har i bland annat Hörby rönt stora framgångar, där andelen hushåll som uppbär försörjningsstöd minskade med 45% sedan införandet.
- I de fall ensamkommande unga har anvisats till Bollnäs och det finns skäl att misstänka att den enskildes faktiska ålder skiljer sig från den ålder som ligger till grund för Migrationsverkets bedömning, ska möjligheten utredas att tillse att ny prövning av individens ålder utförs.
- Nödvändiga rutiner ska införas för att säkerställa att minderåriga som betraktar sig själva som gifta aldrig placeras hos sina påstådda makar.

Miljö- och byggnämnden

För oss i Sverigedemokraterna är det särskilt viktigt att centrum får ett lyft som mötesplats. Det ska inbjuda till möten mellan människor, shopping, spontana träffar och café- och restaurangbesök. Med små ekonomiska medel ska förslag för att få en ökad trivsel i centrala Bollnäs inhämtas direkt från medborgarna. Sverigedemokraterna vill att kommunen anordnar medborgarförslag kombinerat med så kallade fokusgrupper på sikt. På detta sätt kan man i direkt dialog med medborgarna höra hur de upplever stadskärnan och vad som skulle kunna förändras till det bättre. Om vi ska få människor att vilja flytta till Bollnäs måste vi erbjuda en miljö som är attraktiv.

När det kommer till arkitektur tror vi på att bygga det som människor upplever som vackert - inte vad arkitekter upplever som spännande. Därför vill vi att nybyggnationer bör harmonisera med stadsmiljön. Byggnader i så kallad klassisk stil ska uppmuntras i stadsplaneringen för att göra staden mer attraktiv. Vid bygglovs- och planprocessen bör sammantaget ett större beaktande tas för skönhetsvärden som variation och småskalighet, siktlinjer till natur och vatten, färg- och materialval, osv.

Frågan om varg är känslig. De problem som uppkommer i form av älgbestånd, får, och tamdjur ska inte negligeras. Förvaltningen kring varg i Sverige bör bli mer aktiv. Rovdjurspolitiken måste ställas om för att även värna enskilda personers intressen ifråga om att skydda sina djur och egendomar. Idag har EU ett för stort inflytande över vargfrågan. Vi vill uppmärksamma frågan på lokal nivå och vi vill ha en bättre dialog mellan kommunen och länsstyrelsen.

- En plan för en mer traditionell och lokalt anpassad gestaltning av den byggda miljön bör utarbetas.
- Arbetet med det planerade höghuset på Långnäs ska avbrytas. Långnäs är ett

rekreationsområde som är väldigt uppskattat, och vi ser hellre att Långnäs utvecklas i sin nuvarande roll som rekreationsområde och bollnäsbornas ögonsten.

- Traditionell kvartersbebyggelse ska värderas högre än nya punkthus och betongklossar.
- Kommunen bör arbeta mer med belysning på mörka områden för att öka tryggheten.
- Hur en byggnad påverkar rörelsemönster, trygghet, utsatthet, och så vidare, bör tas i större beaktande under planprocessen.
- Medborgarnas inflytande över hur det byggs måste stärkas.
- Den kommunalt ägda skogen ska brukas med trakthyggesbruk för att säkerställa

ett

gott förvaltande av kommunens skogar.

- Dialogen mellan kommunen och länsstyrelsen gällande vargbeståndet och dess koncentration måste stärkas.
- Möjligheterna till att införa någon form av nybyggarstöd för de som bryter ny åkermark ska utredas.

Teknik- och fritidsnämnden

Föreningslivet i Bollnäs kommun gör en stor insats för att ge våra ungdomar en meningsfull fritid och för att skapa gemenskaper som förebygger brott. Dessa föreningar har det idag tufft i inflationens spår med ökade taxor och kostnader. Samtidigt får man det allt svårare att nå ut till barn och unga och framförallt med att engagera föräldrar. Här bör kommunen agera för att skapa fler mötesplatser mellan barn, skolor, och föreningar.

För att få en tydligare struktur kring beslutsfattandet och den strategiska hanteringen av kommunens fastigheter och säkerställa ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt fastighetsförvaltande bör kommunens fastighetsgrupp bolagiseras. En bolagisering av fastighetsgruppen skulle därutöver bidra till att underhållet ej blir eftersatt då denna budgetpost ofta används som en kommunal kassako när pengarna inte räcker till.

- Kommunen bör ta initiativ för att tillsammans med föreningslivet anordna en stor föreningsmessa i bandyhallen, där barn, unga, föräldrar, och föreningar kan mötas.
- Den befintliga lekplatsen på Långnäs ska utvecklas.
- En hundrastgård ska byggas. Det leder till möten mellan människor och fyller en viktig funktion för många som har svårt att motionera och aktivera sina hundar obehindrat. Bollnäs är en mer hundtät kommun än riksnittet och vi ser det som självklart att kommunen ska anlägga en hundrastgård som ett komplement till övriga parker och rekreationsytor.
- Fastighetsgruppen ska bolagiseras i enlighet med Sverigedemokraterna Bollnäs förslag till investeringsbudget.

Kulturnämnden

Bollnäs kommun har ett brett utbud av kultur- och fritidsverksamheter som alla medborgare kan ta del av. Sverigedemokraterna ser detta som viktigt då vi vill att människorna som bor

här ska kunna utöva och ta till sig av sina intressen, men även att erbjudas möjligheten att få vidga sina vyer genom att inspireras till nya aktiviteter. På så sätt kan traditioner och kunskaper förmedlas vidare mellan olika grupper och generationer.

Ett av kulturpolitikens främsta syften ska vara att stärka intresset för kunskapen om svensk och lokal kultur, men även att slå vakt om de djupa värden som det kulturella arvet innehåller. Detta bidrar till att återskapa en gemensam identitet i vårt samhälle och underlättar dessutom assimilering av nytilkomna. Genom att vara tydliga med vår kultur och vad vi värderar här inom vår kommun, erhåller således alla våra nyinflyttade något konkret att sträva mot och sedermera bli en del av.

Sverigedemokraterna vill att kommunen i första hand ska inrikta sig på att, med skattemedel, stödja verksamheter som bevarar, främjar och vidareutvecklar det svenska och det lokala kulturarvet samt som ökar sammanhållningen i kommunen. Ekonomiskt stöd ska därför inte utdelas till etniska föreningar eller andra föreningar med segregrande effekt.

- En kulturarvsfond ska upprättas för att tillgängliggöra medel för verksamheter som syftar till att tillgängliggöra det svenska och det hälsingska kulturarvet.
- I den mån en ramjustering nedåt är nödvändig för att uppnå en budget i balans ska barnens kultur gå före vuxenkulturen.
- Föreningsbidrag ska inte betalas ut till föreningar med en segregrande effekt så som islamistiska eller etniska föreningar.
- Öppetiderna på fritidsgårdarna i Arbrå ska utökas.
- Återinför stamsånger inom sångundervisningen i skolan.

Förslag till beslut

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 500 000 kronor årligen för att bevilja skolskjuts för de elever som nyttjar det fria skolvalet.

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 4 000 000 kronor årligen för att minska barngrupperna i förskolan och undvika nedstängning av förskolor.

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 700 000 kronor årligen för att utöka elevhälsan med en logoped, samt erbjuda dyslexiutredningar till de elever som behöver det.

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 700 000 kronor årligen för att utöka elevhälsan med en digital kurator.

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 700 000 kronor ur sociala investeringsfonden år 2024 för projekt med nya metoder för att stötta de elever som har en neuropsykiatrisk funktionsvariation.

Att tilldela barn- och utbildningsnämnden 700 000 kronor ur sociala investeringsfonden år 2024 för projekt med nya metoder för att stimulera och engagera särskilt begåvade barn.

Att tilldela kommunstyrelsen 1 500 000 kronor år 2024 för att bjuda kommunens anställda på julbord.

Att tilldela kommunstyrelsen 1 500 000 kronor årligen för att införa patrullerande ordningsvakter enligt LOV§3.

Att tilldela kommunstyrelsen 500 000 kronor år 2024 för trygghetsskapande kameraövervakning.

Att tilldela kommunstyrelsen 1 000 000 kronor år 2024 för att tillsammans med föreningslivet anordna en föreningsmessa.

Att tilldela kommunstyrelsen 1 000 000 kronor år 2024 för att anordna en jobb- och företagsmessa.

Att tilldela socialnämnden 3 200 000 kronor år 2024, 6 400 000 kronor år 2025, och 10 600 000 kronor år 2026 och framåt för en riktad lönesatsning inom äldreomsorgen.

Att tilldela socialnämnden 700 000 kronor årligen för att anställa en äldreкурator.

Att tilldela socialnämnden 100 000 kronor ur sociala investeringsfonden år 2024 för ett projekt för att stärka äldres IT-vana.

Att tilldela socialnämnden 3 000 000 kronor årligen för att stärka äldres tillvaro, med ökad möjlighet till utevistelse, stärkt social samvaro, och för att se över möjligheten till att möjliggöra för äkta makar att fortsätta bo ihop om den ena behöver vårdas på särskilt boende.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda en uppdelning av socialnämnden i en socialnämnd och en omsorgsnämnd, för beslut och genomförande inför årsskiftet 2026-2027.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda och genomföra en bolagisering av kommunens fastighetsgrupp inför årsskiftet 2026-2027.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda och, under förutsättning att man bildar en gemensam kultur- och fritidsnämnd, genomföra en sammanslagning av kvarvarande del av teknik- och fritidsnämnden med miljö- och byggnämnden till en samhällsbyggnadsnämnd till årsskiftet 2026-2027.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda möjligheterna att genomföra renovering och drift av Bollnäs simhall i en offentlig-privat samverkan.

Att uppdra åt kommunchefen att medelst digitalisering och ökad samordning med andra hälsingekommuner uppnå en effektivisering inom modersmålsundervisningen.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda hur etableringsprocessen kan stärkas och en integrationsplikt införas, genom bland annat men inte uteslutande: utvärdering av etablerade arbetssätt och processer, nya möjligheter att stärka kopplingen mellan ett aktivt deltagande i

etableringsprocessen och tillgång till de kommunala bidragssystemen, samt hur man kan ställa tydligare förväntningar på individens ansvar att aktivt delta i etableringsprocessen.

Att uppdra åt kommunchefen att utreda och genomföra en förändring för ökad flexibilitet för anställda och chefer gällande arbetstid och schemaläggning, inkluderat möjligheten till ersättning under delad tur enligt "söderhamnsmodellen".

Att upphäva kommunfullmäktiges beslut 2023-08-28 § 135

Att upphäva kommunfullmäktiges beslut 2012-09-24 §148

Att upphäva kommunfullmäktiges beslut 2020-12-21 §216

Att med hänvisning till minskande elevantal, verksamhetens överskott, samt den låga invandringen till Sverige minska anslagen till SFI med 2 500 000 kronor.

Att dra in kommunens ekonomiska stöd till islamistiska och etniska föreningar samt uppdra åt kommunchef att utreda hur det går att införa ett stärkt demokrativillkor i kommunens föreningsbidragspolicy för att säkerställa att föreningar som agerar odemokratiskt, splittrande, självsegregerande, eller på annat vis distanserar sig från majoritetssamhället, med undantag för de fem erkända nationella minoriteterna, ej ska kunna uppbära kommunalt bidrag i Bollnäs kommun.

Att med hänvisning till kommunens ekonomiska läge inte betala ut något kommunalt stöd till studieförbunden.

Att sänka de politiska arvodena med 1 000 000 kronor årligen.

Att från och med valet 2026 minska antalet ledamöter i kommunfullmäktige till det minsta antalet som medges i kommunallagen samt göra en översyn av antalet ledamöter i kommunens nämnder.

Att gå från att tanka HVO till att tanka diesel i kommunens fordonsflotta.

Att minska kommunstyrelsens ram med 3 000 000 kronor årligen.

Att kommunens överskottsmål är 0,5% år 2024, 1,5% 2025, och 2,5% år 2026

att kommunen ska under en rullande 10-årsperiod, där budgetåret är det sjätte året i cykeln, ha en investeringsvolym på i genomsnitt motsvarande kommunens avskrivningar. Årets resultat påverkar investeringsutrymmet i positiv eller negativ riktning.

att kommunen ska senast år 2025 ha avsatt kapital som minst motsvarar hela pensionsskulden.

att investeringar ska så långt som möjligt finansieras av egna medel. Upplåning kan undantagsvis användas till stora och långsiktiga investeringar (avser minst 20 miljoner kr med avskrivningstid på minst 20 år)

att den totala låneramen för Bollnäs kommun högst får uppgå till 865 miljoner kronor 2024–2027 exklusive checkkrediten,

att kommunstyrelsen under år 2024–2027 har rätt att ny-upplåna, dvs. öka kommunens skulder med totalt 315 miljoner kronor,

att kommunstyrelsen under år 2024–2027 har rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2024–2027,

att den totala leasingkulden avseende personbilar för Bollnäs kommun högst får uppgå till 50 miljoner kronor,

att kommunens checkkredit i koncernkontot får uppgå till 150 miljoner kronor,

att för Bollnäs Energi AB:s låneförpliktelser teckna kommunens borgen såsom för egen skuld upp till ett totalt högsta lånebelopp på 600 miljoner kr jämte därpå löpande ränta,

att för AB Bollnäs Bostäders låneförpliktelser teckna kommunens borgen såsom för egen skuld upp till ett högsta lånebelopp på 650 miljoner kr jämte därpå löpande ränta,

att för Bollnäs Ovanåker Renhållning AB:s låneförpliktelser teckna kommunens borgen såsom för egen skuld upp till ett högsta belopp på 25 miljoner kr jämte därpå löpande ränta,

att kapitalkostnaden beräknas enligt den så kallade nominella metoden med en räntesats på 2,5 % för år 2024 (1,25 % år 2023), utom för investeringar som finansieras av extern upplåning,

att fastställa arbetsgivaravgiften till 40,82% för år 2024. 2023 är arbetsgivaravgiften 41,82 %,

att kommunens borgensprovision fastställs till 0,58 % för Bollnäs Energi AB, 0,44 % för Bollnäs Stadshus AB, 0,48 % för AB Bollnäs bostäder, 0,29 % för Bollnäs Ovanåkers Renhållnings AB samt 0,4 % för övriga.

att uppräknings för löne- och prisökningar till budget för kommunalförbundet Hälsingland (KFH) och Hälsinglands Utbildningsförbund (HUF) ska vara 4,1 % år 2024 (PKV),

att interna tjänster får räknas upp med samma procent som verksamheterna kompenseras för i pris- och löneökning,

att driftbudgeten är anslagsbunden inom respektive nämnds/förvaltnings ansvarsområde, vilket innebär att nämnder/förvaltningar har rätt att besluta om omdisponeringar inom sin driftbudget med undantag av riktade pengar,

att ekonomichefen får göra justeringar på grund av t ex generella regleringar mellan stat, landsting och kommun, organisatoriska eller redaktionella ändringar mellan nämnder/förvaltningar samt andra justeringar eller ändringar, som kan bli aktuella för att verksamheten ska fungera på ett rationellt och ändamålsenligt sätt.

att medel från schablonersättningen för flyktingar fördelas enligt "Förslag fördelning schablonersättning 2024–2027, 2023-05-17"

att nämnder ska budgetera med en buffert för att hantera avvikelser som uppstår under året,

att budgetera 52 000 000 kr från resultatutjämningsreserven under 2024,

att i övriga delar fastställa driftsbudgeten för 2024 – 2027 enligt dokumentet Förslag till Bollnäs kommuns driftsbudget 2024–2027 - 2023-11-15

	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET
	2024	2025	2026	2027
Kommunfullmäktige	-3341	-3341	-3341	-3341
Valnämnden	-724	-87	-837	-87
Revision	-1652	-1652	-1652	-1652
Överförmyndarnämnd	-5019	-5019	-5019	-5019
Kommunstyrelsen	-320300	-320048	-324829	-325040
Teknik- och fritidsnämnden	-89813	-86577	-86577	-86577
Kulturnämnden	-49185	-49185	-49185	-49185
Barn- och utbildningsnämnden	-572502	-561216	-551884	-546299
Socialnämnden	-817563	-829948	-843230	-856118
Miljö- och byggnämnden	-23584	-23584	-23584	-23584
Lön-/prisökn 2024-	-41526	-91526	-143526	-198526
Reserverat för ökade kapital- och driftkostnader till nya investeringar	-39700	-53900	-55700	-55700
- varav utdelat t.o.m. 2022	20510	20510	20510	20510
Finansen	-106664	-55776	-42921	-47827
Skatter o generella bidrag enl prognos okt 2023	1975637	2025657	2082121	2143880
Stadsbidrag Äldreomsorg	13350	13350		
Överskottsmål	-9878	-10128	-10411	-10719
VA-budget enligt äskande	3236			
Överskottsmål inkl VA-budget	-6642	-10128	-10411	-10719
Netto	-68718	-32470	-40065	-45284
Generella statsbidrag				
SOC, Stärkt rätt till assistans, kostn minskn för kommuner, ökn för regioner	984	1468	1944	1944
- varav redan ingår i modellen	-984	-984	-984	-984
BUN, Ökad undervisningstid, framflyttat	0	0	-558	-558
BUN, Förstärkning av livvårdighetsbidrag	-168	-130	-130	-130
- varav redan ingår i modellen	168	168	168	168
BUN, Gemensamt skolval, kostn minskn för kommuner	217	429	429	429
SOC, Äldreomsorg (Tillkännagivande riksdagen ÄO?)	-6850			
HUF, Grundläggande behörighet yrkesprogram	-149	-439	-332	-332
BUN, Digitalt o centralt rättade centrala prov	-281	-75	102	102
BUN, Statistik om skolväsendet	-88	-88	-88	-88
HUF, Förstärkning av SFI	-73	-142	-141	-141
BUN, Stärkta skolbibliotek		-538	-1071	-1071
SOC, Skyddat boende, 367 tkr ingår i modellen	-437	-433	-429	-429
Netto efter generella stadsbidrag	-76379	-33234	-41155	-46374
Justeringar demografi enl prognos 2023				
Förskola	3266	5920	9872	12728
Fritids	48	20	48	34
Grundskola	-699	53	305	138
Övriga justeringar				
Färdtjänst	-600	-600	-600	-600
Microsoftlicenser	-3000	-3300	-3300	-3300
Kompensation pris- o löneökn till HUF o KFH, tot 4,1%	-5100	-5100	-5100	-5100
Kommunfullmäktige	-500	-500	-500	-500
Netto efter justeringar	-82964	-36741	-40430	-42974
Åtgärder enligt utvecklingsplan för ekonomi i balans				
Två badhus	2000	2000	2000	2000
Ett tillagningskök i Arbrå, ett i Kilafors	4000	4000	4000	4000
Kulturverksamhet	2000	2000	2000	2000
Avtalskontroll	3000	3000	3000	3000
Arbetsmarknad och etableringsverksamhet	1000	1000	1000	1000

Politisk verksamhet	1000	1000	1000	1000
KS-oförutsedda	500	500	500	500
Fysisk- teknisk planering (MBN)	1000	1000	1000	1000
Fysisk- teknisk planering (TFN)	1000	1000	1000	1000
Pedagogiska måltider	1500	1500	1500	1500
Sänkt investeringsbudget (ca 67 mnkr)	2800	2800	2800	2800
Framflyttad investeringsbudget (10 mnkr)	500	500	500	500
Restauranger i SÄBO o Ringshög	1300	1300	1300	1300
Ändra målgrupp för fri kollektivtrafik	1000	1000	1000	1000
Netto efter åtgärder	-60363	-13141	-18830	-20374
Politiska åtgärder för ekonomi i balans				
Åtgärder för bättre arbetsmiljö & minskad sjukfrånvaro	1150	2300	2300	2300
Ytterligare sänkta investeringskostnader enl. inv. budg. SD/KD/SjvpB 2024	2252	4906	7841	10405
Kraftigt sänkta politikerarvoden & färre ledamöter i politiska församlingar	1000	1000	1000	1500
Ung i Bollnäs	7100	7100	7100	7100
Tanka diesel istället för HVO	700	700	700	700
Utökad flexibilitet i anställningar (söderhamnsmodellen, heltid som norm etc)	5000	5000	5000	5000
Justering SFI utifrån minskande elevantal	2500	2500	2500	2500
Ramjustering KS	3000	3000	3000	3000
Stärkt etablering & minskade felaktiga utbetalningar	3190	6380	6380	6380
Indraget stöd, islamistiska & etniska föreningar	120	120	120	120
Indraget stöd, studieförbund	1257	1257	1257	1257
Alternativ drift Bollnäs simhall		7160	7160	7160
Samordning & digitalisering av modersmålsundervisning	1000	1000	1000	1000
Resultatutjämningsreserv	52000			
Överskottsmål 1,5% 2025, 2% 2026-2027		-20256	-31233	-32157
Reformutrymme	19906	9026	-4705	-4459
BUN - Bevilja skolskjuts vid nyttjande av det fria skolvalet	-500	-500	-500	-500
BUN - Minskade barngrupper i förskolan	-4000	-4000	-4000	-4000
BUN - Utöka elevhälsan med en logoped	-700	-700	-700	-700
BUN - Utöka elevhälsan med en digital kurator	-700	-700	-700	-700
BUN - Projekt insatser NPF (700 tkr soc. inv. fonden)	-700			
BUN - Projekt insatser särskilt begåvade barn (700 tkr soc. inv. fonden)	-700			
KS - Julbord till kommunens anställda	-1500			
KS - Kommunala ordningsvakter, LOV§3	-1500	-1500	-1500	-1500
KS - Trygghetsskapande kameraövervakning	-500			
KS - Anordna en föreningsmessa	-1000			
KS - Anordna en jobb- och företagsmessa	-1000			
SN - Riktad lönesatsning inom äldreomsorgen	-3200	-6400	-10600	-10600
SN - Äldreкурator	-700	-700	-700	-700
SN - Projekt datorvana för äldre (100 tkr soc. inv. fonden)	-100			
SN - Stärk äldres tillvaro - utevistelse, social samvaro, medboende, osv.	-3000	-3000	-3000	-3000
Riktade effektiviseringar		9000	23000	23000
Netto	106	126	295	541